

služebného statku, než s kterým formálně mohlo býti počítáno (rozh. č. 3568, 5892 Sb. n. s.). V té příčině není mezi služebností zřízenou smlouvou a služebností nabytou vydržením v podstatě žádného rozdílu.

Podle přednesu stran patřilo k usedlosti žalovaných, jež je panujícím statkem, až do roku 1904 asi 96 mír pozemků. Uvedeného roku bylo od této usedlosti odprodáno asi 8 mír, takže měla nadále asi 88 mír, a to až do roku 1936, kdy žalovaní přikoupili asi 12 mír. Přikoupení 12 mír pozemků k usedlosti o 88 mírách za dobu asi 30 let nelze pokládati za takové její zvětšení, jež by při pravidelném hospodaření nebylo možno předvídati. To tím méně, když se ono přikoupení jeví vpravdě jen jako vyrovnání úbytku nastavšího odprodejem roku 1904. Nezáleží na tom, že přikoupené pozemky jsou na opačné straně než ostatní pozemky patřící k usedlosti a že za účelem hospodaření na nich jezdí žalovaní přes dvůr žalobců, neboť na téže straně jest i oněch 8 mír, jež byly v roce 1904 odprodány, a pak, jak již bylo svrchu vyloženo, nejsou nositelem práva služebnosti jednotlivé pozemky patřící k usedlosti, nýbrž usedlost sama jakožto hospodářské středisko, z něhož jest na oněch pozemcích hospodařeno. Proto nelze mluvit ani o promlčení práva na jízdy na pozemky na té straně, jak mylně má za to soud odvolací.

Jak z toho, co bylo vyloženo, jest viděti, nejde v souzené věci o nepředvídané zvětšení panujícího statku, nedošlo také k podstatně vyššímu zatížení statku služebního a proto nelze mluvit ani o nedovoleném rozšiřování služebnosti ve smyslu ustanovení § 484 obč. zák. Neposoudil tudíž odvolací soud věc po právní stránce správně a bylo proto oprávněnému dovolání vyhověno a rozhodnuto, jak se stalo.

Čís. 17071.

Třebaže finanční prokuratury obstarávají úkoly právního zástupce pro právnické osoby a jmění uvedená v zákoně č. 97/1933 a ve vládn. nař. č. 82/1936 Sb. z. a n., nenabývají s hlediska předpisů hmotného práva všeobecně oprávnění, aby činily jménem osob jimi zastoupených závazná prohlášení se soukromoprávními následky.

Výpověď nájemní smlouvy, daná finanční prokuraturou za určitý nadační fond bez usnesení příslušného správního orgánu onoho fondu, není účinná.

(Rozh. ze dne 11. října 1938, Rv I 1689/38.)

Proti soudní výpovědi z najatého bytu v č. p. 128 v P., dané žalovanému podle zmocnění zemského úřadu v P. finanční prokuraturou v P. v zastoupení žalujícího nadačního fondu hraběte S. v P., namítl žalovaný, že finanční prokuratura neobdržela k výpovědi zmocnění od oprávněného subjektu a že se na výpovědi platně neusnesl příslušný orgán, t. j. zemské zastupitelstvo resp. zemský výbor v P., ačkoli správ

žalujícího nadačního fondu vede zemský výbor v zastoupení země České, takže výpověď daná finanční prokuraturou na příkaz zemského úřadu v P. nepostačuje a není dána oprávněným orgánem. Nižší soudy zrušily dotčenou výpověď.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel vidí zmatečnost podle § 477 č. 6 c. ř. s. v tom, že nižší soudy v příčině zmocnění finanční prokuratury v P. k výpovědi jménem žalujícího fondu zkoumaly meritorně správnost čistě interních správních aktů.

Tuto výtku uplatňoval žalující fond již v řízení první stolice, avšak jen s hlediska nedostatku aktivní legitimace finanční prokuratury v P. k výpovědi, o níž jde, a teprve v odvolacím řízení uplatňoval dotčenou výtku s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 477 č. 6 c. ř. s. Ježto o této výtce rozhodl odvolací soud usnesením do rozsudku pojatým, jest sice po této stránce dovolání přípustné (viz plen. rozh. č. 7671 Sb. n. s.), není však oprávněno.

O přípustnosti pořadu práva rozhoduje jen povaha domáhaného práva nebo nároku, zda je to právo soukromé či veřejné a povahu uplatňovaného práva jest podle § 41, odst. 2, c. ř. s. posuzovati na základě žalobcových údajů (viz rozh. č. 8049, 8217, 11449 Sb. n. s.). V souzeném případě jde o řízení ve věcech nájemních, jež bylo zavedeno podle §§ 565, 572 až 575 c. ř. s. k námitkám žalovaného proti mimo-soudní výpovědi; jde tudíž o věc patřící na pořad práva. Této povahy nepozbyla sporná věc tím, že nižší soudy přihlížejíce k předpisům veřejného práva, řešily předběžnou otázku, zda výpověď byla dána žalovanému osobou, která byla oprávněna k výpovědi jménem žalujícího fondu, právnické to osoby.

Při řešení této otázky je přesně rozlišovati oprávnění finanční prokuratury k zastupování žalující nadace ve sporu a její oprávnění výpověděti jejím jménem nájemní smlouvu. První otázku je řešiti podle předpisů formálního práva procesního, druhou otázku podle předpisů práva hmotného.

Že finanční prokuratura jest zákonným procesním zmocněncem žalující nadace, o tom není pochybnosti (§ 27, odst. 3, c. ř. s., § 1, odst. 3, §§ 3 a 4 zák. č. 97/1933 Sb. z. a n., § 2, odst. 1 č. 5, § 4 vlád. nař. č. 82/1936 Sb. z. a n.). Povoláním k tomu, aby obstarávaly úkoly právního zástupce pro právnické osoby a jmění v zákoně uvedená, nabývají finanční prokuratury podle § 3 uvedl. zák. práva advokáta a jsou v řízení před soudy a úřady zmocněny k všem úkonům, a to i takovým, k nimž jest podle obecných předpisů potřebí zvláštní plné moci (§§ 1007 a 1008 obč. zák.). Řečený předpis nelze však vykládati tak, že by finanční prokuratury byly s hlediska předpisů hmotného práva

všeobecně oprávněny jménem osoby, kterou zastupují, učiniti závazná prohlášení se soukromoprávními následky, která jsou podle zákona vyhrazena určitému orgánu zastoupené osoby.

V souzeném případě namítal žalovaný, že se na mimosoudní výpovědi, o niž jde, neusnesl platně příslušný orgán žalující nadace. Procesní soud byl proto oprávněn podle §§ 26, 27 obč. zák. zkoumati, který orgán je povolán k správě žalující nadace a zda se tento orgán usnesl na mimosoudní výpovědi, kterou finanční prokuratura dala jménem žalující nadace.

Nesporno zůstalo, že správou žalující nadační nadace je pověřen zemský výbor v zastoupení země České.

Žalující nadace dolíčila v řízení první stolice, že finanční prokuratura v P. dal zmocnění k výpovědi, o niž jde, prezident resp. viceprezident zemského úřadu spolu s jedním přisedícím zemského výboru za zemský výbor, že se však zemský výbor na dotčené výpovědi neusnesl; výtku rozporu se spisy, kterou po této stránce činí dovolatel odvolacímu soudu, není proto oprávněna.

Právem tudíž usoudily nižší soudy, že výpověď, na které se neusnesl orgán žalující nadace v té příčině jedině příslušný, nelze uznati za účinnou.

Čís. 17072.

Odpovědnost dráhy (zák. č. 27/1869 ř. z.).

Československý stát neodpovídá za úraz, k němuž došlo v době, kdy železniční vagon byl již přistaven na koleje s o u k r o m é vlečky a převzat zaměstnanci majitele vlečky.

(Rozh. ze dne 12. října 1938, Rv I 3183/37.)

Podle zjištěného stavu věci došlo k žalobcovu úrazu nikoliv na drážním tělese železničního eráru, nýbrž po přistavení vagonu z drážního tělesa na koleje vlečky firmy T-ké železářny a po převzetí vagonu zaměstnanci uvedené firmy při jeho posunu zaměstnanci firmy na kolejích vlečky. Posunování vagonu se dělo tím způsobem, že čtyři dělníci uvedené firmy — a mezi nimi žalobce — strkali vůz u předních nárazníků dopředu. Žalobní nárok, kterého se žalobce domáhal na žalovaném Československém státu zaplacení 91.686 Kč s přísl. z důvodu náhrady škody mimo jiné též podle zák. č. 27/1869 ř. z., soud první stolice neuznal důvodem po právu, kdežto odvolací soud jej uznal důvodem po právu.

Nejvyšší soud obnovil mezitímní rozsudek soudu první stolice.

D ů v o d y:

Podle zjištěného skutkového stavu věci došlo k žalobcovu úrazu nikoliv na drážním tělese železničního podniku, nýbrž po přistavení vagonu z drážního tělesa na koleje vlečky firmy T. železářny a po pře-